

Begrijpend lezen

Speciale leerlingen
Opgavenboekje E4

Naam:

Groep:

zeker weten

1

Taak 1

Voorbeeld

Koud

Het is wit buiten.

Want er ligt 1.

Menno trekt een jas aan.

De jas is 2.

Want het is koud.

Wat past het **best** op plaats 1?

- A aarde
- B gras
- C sneeuw
- D zand

Wat past het **best** op plaats 2?

- A blauw
- B dik
- C dun
- D rood

Sla maar om.

De bus

Vader gaat naar zijn werk.

Hij zit in de bus.

De bus rijdt _____ **1** _____.

Ik zwaai naar hem.

1 Wat past het **best** op plaats 1?

- A** niet
- B** nooit
- C** verkeerd
- D** voorbij

Iris en Pepijn op vakantie

“Zijn we nou nog niet in Spanje?”, vragen Iris en Pepijn.

“We _____ 1 _____”, antwoordt mama.

Ze zet de autoradio wat harder.

De stem in de radio zegt _____ 2 _____.

Ze verstaan er niets van.

“_____ 3 _____”, zegt mama.

“In dit deel van België spreken de mensen Frans.”

2 Wat past het **best** op plaats 1?

- A** gaan boodschappen doen
- B** praten wat zachter
- C** repareren de radio
- D** zijn al in België

3 Wat past het **best** op plaats 2?

- A** dat ze verdwaald zijn
- B** iets aardigs tegen mama
- C** niet waar ze zijn
- D** rare dingen

4 Wat past het **best** op plaats 3?

- A** Dat zijn Franse woorden
- B** Ik zet de radio harder
- C** Volgens mij is de auto stuk
- D** We moeten sneller doorrijden

Stop. Ga pas verder als de juf of meester dat zegt.

Voorbeeld

Rik

Rik zit op het dak van de schuur.

Daar kan hij veel zien.

Hij ziet Mees en Roos in de tuin.

Rik roept naar Mees en Roos.

- Dat heeft mama gehoord.

Ze komt naar buiten.

Rik moet van het dak af.

Mama is erg boos. Papa ook.

Lees de zin met ● ervoor.

Daar staat: *Dat heeft mama gehoord.*

Wat heeft mama gehoord?

- A** Dat Mees en Roos in de tuin zijn.
- B** Dat Mees en Roos naar Rik roepen.
- C** Dat Rik naar Mees en Roos roept.
- D** Dat Rik op het dak klimt.

Waar is Rik?

- A** in de schuur
- B** in de tuin
- C** in huis
- D** op het dak

Sla maar om.

Joekel

Onze buurman heeft een hond. Hij heet Joekel.

Joekel is heel groot en heeft een lieve snoet.

Maar hij blaft heel hard. Vooral als de buurman niet thuis is.

Soms blaft hij wel een hele nacht door.

Mijn moeder moppert erover. En mijn vader wil de politie bellen.

● Dan moet hij misschien weg.

■ Daarom gaan mijn broertje en ik naar de buurman toe.

Wij gaan vragen of we kunnen helpen.

Wij willen Joekel wel uitlaten als hij weg is.

Dan kan de hond lekker buiten rennen totdat hij moe is.

En thuis uitrusten in zijn mand.

Dan zal hij vast wel minder blaffen. En hoeft Joekel niet weg.

5 Lees de zin met ● ervoor.

Daar staat: *Dan moet hij misschien weg.*

Wie wordt bedoeld met *hij*?

A de buurman

B de hond

C het broertje

D vader

6 Lees de zin met ■ ervoor.

Daar staat: *Daarom gaan mijn broertje en ik naar de buurman toe.*

Waarom gaan de broertjes naar de buurman toe?

A Ze gaan klagen over het harde geblaf.

B Ze willen Joekel wel overnemen.

C Ze willen wel met de hond gaan wandelen.

D Ze worden door hun ouders gestuurd.

7

Waarom moppert moeder?

- A** Omdat de buurman een hond heeft.
- B** Omdat de buurman nooit thuis is.
- C** Omdat moeder niet tegen het harde geblaf kan.
- D** Omdat moeder niet van honden houdt.

8

Waarom zou de hond Joekel heten?

- A** Omdat hij zo'n leuke snuit heeft.
- B** Omdat hij zo groot is.
- C** Omdat hij zo hard blaft.
- D** Omdat hij zo lief is.

Sla maar om.

Twee vampiers in de boom

“Wauw, jij ziet er gaaf uit”, zegt Gijs. Zijn stem trilt een beetje.

“Ik herken je niet eens.”

- Kees likt langs zijn tanden. Ze zijn lang en scherp.

Hij kijkt omhoog naar de maan. Zijn ogen glanzen.

“Ik heb zin om iemand te bijten”, zegt Kees. Gijs giechelt zacht.

- “Kom op, de boom in”, zegt Gijs. “Die twee vogels opjagen.”

De twee vampiers klimmen in de boom. Kees is vlug boven. Hij klimt als een

kat. Gijs heeft meer moeite. Kees is altijd goed in gym. Gijs niet.

Even later zitten ze op een dikke tak. Gijs kijkt naar de grond.

“Poeh, wat is het hoog”, zegt hij.

“Nou en?”, sist Kees. “Vampiers hebben geen hoogtevrees.”

Plots fladdert er iets in Gijs zijn gezicht. Angstig slaat Gijs om zich heen.

Bijna valt hij van de tak af.

“Doe niet zo bang”, fluistert Kees. “Het zijn maar twee vleermuizen.

Vampiers zijn gek op vleermuizen.”

Gelukkig verdwijnen de vleermuizen weer.

Gijs vindt het niet zo leuk meer. Hij wil het liefst de boom uit.

Maar Kees is niet bang. In zijn zwarte mantel lijkt hij zelf een grote vleermuis.

Ik laat me niet kennen, denkt Gijs. Hij hapt naar adem ... en roept: “Boe!”

Kees gilt, pakt Gijs vast en zegt zacht: “Zullen we naar huis gaan, Gijs?

Ik vind het ook niet meer leuk.”

- ▲ Gijs lacht.

9 Lees de zin met ● ervoor.

Daar staat: *Ze zijn lang en scherp.*

Welke tanden zijn lang en scherp?

- A** de tanden van de kat
- B** de tanden van de vleermuis
- C** de tanden van Gijs
- D** de tanden van Kees

- 10** Lees de zin met ■ ervoor.
Daar staat: *"Kom op, de boom in", zegt Gijs.*

Wat wil Gijs doen in de boom?

- A** een kat vangen
- B** verstoppertje spelen
- C** vleermuizen vangen
- D** vogels weggagen

- 11** Lees de zin met ▲ ervoor.
Daar staat: *Gijs lacht.*

Waarom lacht Gijs?

- A** Omdat hij de boom uit is.
- B** Omdat hij niet bang was.
- C** Omdat Kees een grapje maakt.
- D** Omdat Kees ook schrok.

- 12** Wie zijn de twee vampiers?

- A** de twee vleermuizen
- B** de twee vogels
- C** de vleermuis en de kat
- D** Gijs en Kees

- 13** Welke zin is juist?

- A** Gijs likt zijn tanden.
- B** Kees is bang voor de vleermuizen.
- C** Kees kan goed klimmen.
- D** Kees valt bijna van de tak.

Sla maar om.

Water, suiker en nog wat

Sinas, cassis en cola zijn frisdranken. Er zijn nog veel meer soorten.
Frisdrank is een soort limonade. Het is gemaakt van water en suiker.
Frisdrank heeft ook een smaakje. In cola zit de smaak van de kolanoot.
Sinas smaakt naar sinaasappel. Cassis naar zwarte bessen.
Veel fruit gaat er niet in frisdrank. Daarom doen ze er smaakstof bij.
Dan proef je toch een fruitsmaak.
Ook gaat er vaak kleurstof in. Die geeft de frisdrank een kleurtje. Bruin voor cola, geel voor sinas, paars voor cassis.
Op het etiket van de fles kun je lezen wat er allemaal in frisdrank zit.

Prik

In veel frisdrank zit prik. Prik is koolzuurgas. Dat is een soort lucht.
De fabriek perst dat gas in de limonade. Daarna gaat de frisdrank in de fles.
Als de fles dicht is, blijft de prik erin.
Als je de fles open draait, gaan er luchtbelletjes omhoog. Dan gaat de prik eruit.
Als je frisdrank snel drinkt, ga je ervan boeren. De luchtbelletjes komen dan uit je maag omhoog!
Prik komt niet altijd uit de fabriek. In bronwater zit soms al prik.

14 Welke frisdrank smaakt naar zwarte bessen?

- A** bronwater
- B** cassis
- C** cola
- D** sinas

15 Sinas is geel.
Wat geeft de gele kleur aan sinas?

- A** de prik
- B** een kleurstof
- C** een sinaasappel
- D** een smaakstof

16

Wat is prik?

- A** een soort bronwater uit de grond
- B** een soort lucht in de frisdrank
- C** een stof voor de smaak van de frisdrank
- D** een stof voor de kleur van de frisdrank

17

Welke informatie vind je **niet** in deze tekst?

- A** De manier waarop frisdrank aan zijn smaak komt.
- B** De reden waarom kinderen frisdrank lekker vinden.
- C** De soorten frisdrank die er zijn.
- D** De verschillende kleurstoffen die frisdrank heeft.

Sla maar om.

De oppasser

Het was al laat.

De oppasser van de dierentuin gaapte.

Hij dronk zijn koffie op en liep naar buiten.

“Nog even kijken”, mompelde hij.

Dat deed hij iedere avond, als alle mensen weg waren.

Dan liep de oppasser nog een keertje langs alle dieren.

Want misschien was er wel eentje ziek.

Of misschien hadden de mensen wel rare dingen in de hokken gegoooid.

Het duurde een half uur voordat hij hiermee klaar was.

Vanavond had hij alleen Sik de aap niet gezien.

Maar die zat zeker boven in zijn kooi.

Het was vandaag mooi weer geweest.

En er waren veel mensen naar de dierentuin gekomen.

De oppasser deed het hek dicht en liep naar zijn fiets.

- 18** De oppasser van de dierentuin gaapte.
Waarom zou hij dat doen?

- A** Omdat het al laat was.
- B** Omdat hij koffie had gedronken.
- C** Omdat hij nog een keer langs de dieren moest lopen.
- D** Omdat hij wist dat hij nog iets moest doen.

- 19** Iedere avond liep de oppasser nog even langs de dieren.
Waarom deed hij dat?

- A** Om te kijken of er een dier ziek was.
- B** Om te kijken of ze allemaal sliepen.
- C** Om te kijken of ze allemaal in hun kooi zaten.
- D** Om de dieren nog even gedag te zeggen.

- 20** Wanneer maakt de oppasser zijn rondje?
- A** als de dierentuin gesloten is
 - B** als er een dier ziek is
 - C** als er veel mensen in de dierentuin zijn
 - D** ieder half uur

Je bent klaar met taak 1.

2

Taak 2

Voorbeeld

Nestje

Ik zie in onze tuin een nestje.
Het is het nest van een merel.
Er zitten drie kleintjes in.
Ze 1 de hele dag.
Dat hoort de moeder.
En komt dan met eten.

Wat past het **best** op plaats 1?

- A** piepen
- B** spelen
- C** vliegen
- D** vluchten

Sla maar om.

Op het puntje

Het is vroeg in de avond. Mila ligt in haar hangmat in de tuin. Ze ziet vleermuizen rondvliegen. Schaduwen van bomen zijn op haar gezicht. Ze hoort oma en opa snurken.

- Mila kan niet slapen. Ze heeft jeuk. Ze kriebelt en krabbelt. Haar armen en benen zitten vol bulten. Kwaad kijkt ze omhoog.
- Een zwerm muggen danst door de lucht. Mila probeert ze te tellen: "... tien, elf, twaalf ..."
- ▲ Ineens komt er een mug op haar af. Mila trekt vlug haar hoofd opzij. De mug vliegt voorbij. Mila volgt hem met haar ogen.

"Hi hi..." Ze begint zacht te lachen.

De mug landt op oma's neus. Precies op het puntje.

Mila bekijkt de mug van dichtbij. Wat een klein monster. Ze telt zes kromme poten. Een ronde kop. Twee doorzichtige vleugels. En achter het lijf een spitse punt. Een gevaarlijk spitse punt.

"Ga weg, beest!"

Mila blaast zacht. Even trillen de vleugels.

De poten schuifelen over oma's neus. Maar de mug laat zich niet weggagen. Mila blaast iets harder.

"Ga van die neus af", sist ze.

Maar de mug trekt zich niets van haar aan. Het achterlijf wipt omhoog. De punt zwaait dreigend rond.
- ◆ "Niet doen!", zegt Mila.

Ze blaast nog harder. Maar het is al te laat. De spitse punt prikt in oma's neus.

- 4 Lees de zin met ● ervoor.
Daar staat: *Mila kan niet slapen.*

Waarom kan Mila niet slapen?

- A Omdat oma hard snurkt.
- B Omdat ze bang is voor vleermuizen.
- C Omdat ze last heeft van jeuk.
- D Omdat ze last heeft van schaduwen.

- 5** Lees de zin met ■ ervoor.
Daar staat: *Mila probeert ze te tellen.*

Wat probeert Mila te tellen?

- A** de bulten
- B** de muggen
- C** de schaduwen
- D** de vleermuizen

- 6** Lees de zin met ▲ ervoor.
Daar staat: *“Hi hi...” Ze begint zacht te lachen.*

Waarom moet Mila lachen?

- A** Omdat de mug op oma's neus zit.
- B** Omdat de mug zo kriebelt.
- C** Omdat haar bulten kriebelen.
- D** Omdat oma grappig snurkt.

- 7** Lees de zin met ♦ ervoor.
Daar staat: *“Niet doen!”, zegt Mila.*

Tegen wie zegt Mila dat?

- A** tegen de mug
- B** tegen oma
- C** tegen opa
- D** tegen zichzelf

- 8** Waar slaapt Mila?

- A** binnen in huis in een bed
- B** binnen in huis in een hangmat
- C** buiten het huis in een bed
- D** buiten het huis in een hangmat

Sla maar om.

Bananen

Bananenbomen groeien in landen waar het heel erg warm is.

In de top van de boom komen bloementrossen.

- Die worden zo zwaar dat ze gaan hangen. Midden in de bloem groeien de vruchten van deze boom. De bananen zijn de vruchten van deze boom. Ze groeien naar de zon toe. Daardoor worden de bananen krom.
- De bananen komen groen in ons land aan. Ze worden hier verder gerijpt.

9 Lees de zin met ● ervoor.

Daar staat: *Die worden zo zwaar dat ze gaan hangen.*

Wie of wat wordt bedoeld met *die*?

- A bananenbomen
- B bloementrossen
- C landen
- D vruchten

10 Lees de zin met ■ ervoor.

Daar staat: *De bananen komen groen in ons land aan.*

Waarom zijn de bananen groen?

- A Omdat het een nieuwe soort is.
- B Omdat het hier veel kouder is.
- C Omdat ze geveerd zijn.
- D Omdat ze nog niet rijp zijn.

11 Waarom heeft de schrijver deze tekst geschreven?

- A Omdat hij bananen lekker vindt.
- B Omdat hij informatie wil geven.
- C Omdat hij reclame wil maken.
- D Omdat hij wil protesteren.

De burgemeester

De burgemeester van een dorpje moest de prijzen uitreiken van een hondententoonstelling.

Hij was nogal ouderwets en ergerde zich aan de nieuwste mode.

“Moet u daar nu toch eens kijken”, zei hij tegen iemand die naast hem stond.

“Je kunt niet eens meer zien of het een jongen of een meisje is.”

“Dat is een meisje”, was het antwoord. “Het is mijn dochter.”

- “Neemt u me niet kwalijk”, zei de burgemeester. “Ik wist niet dat u haar vader was.”

- “Dat ben ik ook niet”, zei de ander. “Ik ben haar moeder.”

- 12** Lees de zin met ● ervoor.

Daar staat: *“Neemt u me niet kwalijk”, zei de burgemeester.*

Wat deed de burgemeester hier?

- A** Hij beschuldigde iemand.
- B** Hij bood zijn excuses aan.
- C** Hij gaf iemand een bevel.
- D** Hij gaf iemand goede raad.

- 13** Lees de zin met ■ ervoor.

Daar staat: *“Dat ben ik ook niet”, zei de ander.*

Wie wordt bedoeld met *de ander*?

- A** de burgemeester
- B** de moeder van het meisje
- C** de vader van het meisje
- D** het meisje

Sla maar om.

Een verslag van een leuke dag

- Mijn opa en oma hadden iets te vieren.
Ze hadden ons gevraagd een dagje met hen uit te gaan.
Daar had ik natuurlijk wel zin in.
Iedereen ging mee, behalve Lisette. Zij moest examen doen.
Gelukkig ging ook Marij mee. Zij is de dochter van mijn tante.
Daar speel ik altijd mee, als ik bij opa en oma ben.
Verder hoopte ik dat het mooi weer zou zijn.
Mijn opa was bang dat het zou gaan regenen.
Hij nam zijn paraplu mee.
Het was een verrassing waar we naar toe zouden gaan.
Ik hoefde geen brood en drinken mee te nemen.
Ik dacht dat opa en oma daar voor zouden zorgen.
Maar ik ging met de hele familie in een restaurant eten.
Na een lange reis met de trein en de bus, stond ik voor de dierentuin.
Ik was erg blij.
- Daar had ik niet aan gedacht.
Zodra ik binnen kwam, zag ik de papegaaien.
Ik probeerde of ze me na zouden praten. Eentje deed dat.
Het was moeilijk te horen wat hij zei.
Ik zag de kamelen met hun bulten, de olifanten met hun slurven,
neushoorns, nijlpaarden.
En de zebra's met de zebrapadstrepen.
Maar het hoogtepunt van die dag vond ik natuurlijk het bezoek aan
de apen.
Ik kon hier wel uren blijven kijken.
Voortdurend hadden ze ruzie met elkaar.
Ze haalden de vlooiën uit elkaars pels.
Ze rollebollen over de grond.
Ook probeerden ze bij de bezoekers snoepgoed te bedelen.
De oppasser vond dat niet goed.
Eén aapje vond ik heel zielig. Die stond steeds helemaal alleen.
Wat zou er met dat aapje aan de hand zijn? Ik wist het niet.
Nadat ik nog even in de speeltuin op de glijbaan was geweest, gingen we
met z'n allen weg.
In een restaurant kreeg iedereen een pizza.
Alleen oom Karel wilde geen pizza.
Hij kreeg spaghetti.
Tijdens het eten vertelde opa mij hoe het 40 jaar geleden was.
Toen trouwden opa en oma met elkaar.

Aan het eind van de dag gaf ik opa en oma nog een dikke pakkerd.
En bedankte ik hen voor de fijne dag.

Sara

- 14** Lees de zin met ● ervoor.
Daar staat: *Mijn opa en oma hadden iets te vieren.*

Wat hadden opa en oma te vieren?

- A** Oma was jarig.
- B** Opa was jarig.
- C** Ze waren 30 jaar getrouwd.
- D** Ze waren 40 jaar getrouwd.

- 15** Lees de zin met ■ ervoor.
Daar staat: *Daar had ik niet aan gedacht.*

Wat wordt bedoeld met *daar*?

- A** de bus
- B** de dierentuin
- C** de trein
- D** het restaurant

- 16** Waarom ging Lisette niet mee?

- A** Het zou gaan regenen.
- B** Ze had geen tijd.
- C** Ze mocht niet mee.
- D** Ze was geen familie.

Sla maar om.

**Let op: Hieronder staat nog een keer de tekst bij opgave 14 t/m 20.
Je hoeft dus niet terug te bladeren.**

Een verslag van een leuke dag

- Mijn opa en oma hadden iets te vieren.
Ze hadden ons gevraagd een dagje met hen uit te gaan.
Daar had ik natuurlijk wel zin in.
Iedereen ging mee, behalve Lisette. Zij moest examen doen.
Gelukkig ging ook Marij mee. Zij is de dochter van mijn tante.
Daar speel ik altijd mee, als ik bij opa en oma ben.
Verder hoopte ik dat het mooi weer zou zijn.
Mijn opa was bang dat het zou gaan regenen.
Hij nam zijn paraplu mee.
Het was een verrassing waar we naar toe zouden gaan.
Ik hoefde geen brood en drinken mee te nemen.
Ik dacht dat opa en oma daar voor zouden zorgen.
Maar ik ging met de hele familie in een restaurant eten.
Na een lange reis met de trein en de bus, stond ik voor de dierentuin.
Ik was erg blij.
- Daar had ik niet aan gedacht.
Zodra ik binnen kwam, zag ik de papegaaien.
Ik probeerde of ze me na zouden praten. Eentje deed dat.
Het was moeilijk te horen wat hij zei.
Ik zag de kamelen met hun bulten, de olifanten met hun slurven,
neushoorns, nijlpaarden.
En de zebra's met de zebrapadstrepen.
Maar het hoogtepunt van die dag vond ik natuurlijk het bezoek aan
de apen.
Ik kon hier wel uren blijven kijken.
Voortdurend hadden ze ruzie met elkaar.
Ze haalden de vlooiën uit elkaars pels.
Ze rollebalden over de grond.
Ook probeerden ze bij de bezoekers snoepgoed te bedelen.
De oppasser vond dat niet goed.
Eén aapje vond ik heel zielig. Die stond steeds helemaal alleen.
Wat zou er met dat aapje aan de hand zijn? Ik wist het niet.
Nadat ik nog even in de speeltuin op de glijbaan was geweest, gingen we
met z'n allen weg.
In een restaurant kreeg iedereen een pizza.
Alleen oom Karel wilde geen pizza.

Hij kreeg spaghetti.

Tijdens het eten vertelde opa mij hoe het 40 jaar geleden was.

Toen trouwden opa en oma met elkaar.

Aan het eind van de dag gaf ik opa en oma nog een dikke pakkerd.

En bedankte ik hen voor de fijne dag.

Sara

17 Wie is Marij?

- A** een klasgenootje
- B** een nichtje
- C** een vriendinnetje
- D** een zusje

18 Wat nam opa mee?

- A** broodjes
- B** een paraplu
- C** een plattegrond
- D** snoepgoed

19 Waarom kreeg oom Karel geen pizza?

- A** De pizza's waren op.
- B** Hij had geen trek in pizza.
- C** Ze hadden hem overgeslagen.
- D** Dat staat niet in het verslag.

20 Wie heeft het verslag gemaakt?

- A** Lisette
- B** Marij
- C** oma
- D** Sara

Je bent klaar met taak 2.

Primair en speciaal onderwijs

Cito Volgsysteem (LOVS)

Begrijpend lezen

Speciale leerlingen

Opgavenboekje E4

Cito

Amsterdamseweg 13
Postbus 1034
6801 MG Arnhem
T (026) 352 11 11
F (026) 352 13 56
www.cito.nl

Klantenservice

T (026) 352 11 11
F (026) 352 13 35
klantenservice@cito.nl

Artikelnummer: 60277

Fotografie: Ron Steemers

